

ECOLOGISCHE ZONE GALECOPPERZOOM

Nieuwe kansen voor moerasvogels?

Wilco Stoopendaal

In 2000 is door de gemeente Nieuwegein een start gemaakt met de ontwikkeling van de ecologische zone Galecopperzoom in het noorden van Nieuwegein. Dit gebied maakt onderdeel uit van de wijk Galecop. In 2003 is een plan van eisen van een werkgroep binnen de gemeente Nieuwegein aan diverse organisaties zoals de Vogelwacht, voorgelegd en daarop is verder ontwikkeld.

Het gebied ligt tussen de stedelijke bebouwing van Utrecht en Nieuwegein aan de zuidzijde van de rijksweg A12. Op dit moment is de Galecopperzoom in gebruik als weiland en grotendeels een open landschap. In 1993 is men begonnen met de aanleg van de nieuwbouwwijk in de polder Galecop. Er zijn nu na voltooiing 3300 woningen gerealiseerd. Naast wonen is de ruimte ingericht voor sport (sportpark Galecopperzoom, wielervedstroom) en natuur (centrale park, ecologische zone Reinesteinseweg, Rundubos). Het plan om hoogwaardig openbaar vervoer (lees tram) aan te leggen gaat vooralsnog niet door.

Bodem

Galecop is oorspronkelijk een komgebied tussen verschillende stroomruggen. De oostkant van de polder Galecop wordt gevormd door de afzetting van een oude doorbraakstroom, een zgn. Crevasserug. Binnen het plangebied liggen twee archeologisch belangrijke gebieden: de Galecopperdijk en een strook ten westen van deze dijk en een gebied ten oosten van de rijksweg A2, gelegen aan de noordzijde van de wielervedstroom. De bodem van de zoom bestaat voor het grootste deel uit kalkloze, natte zware klei met op geringe diepte (0.40-0.80 m onder maaiveld) venige lagen. De Crevasserug bestaat uit zware klei.

Vogelsoorten

De polder is in 1992 en 1996 geïnventariseerd op alle broedvogels. In 2004 is er een zgn. quick-scan uitgevoerd. Uit de inventarisaties bleek dat bepaalde soorten voorkwamen in hoge dichtheden. Met name de weidevogelstand was goed. Patrijs, veldleeuwerik en graspieper waren destijds nog broedvogel. In 2005 werden de volgende Rode-Lijstsoorten aangetroffen: boerenzwaluw, spotvogel, grauwe vliegenvanger, tureluur, grutto, huismus, kneu en ransuil.

Overleg

Omdat bossoorten in Nieuwegein al "voldoende mogelijkheden" hebben, adviseerde de Vogelwacht de gemeente in Galecopperzoom in te zetten op moerasvogels. De Vogelwacht dacht daarbij aan water, riet en openheid. Daarnaast pleitte de Vogelwacht voor kleinschaligheid en diversiteit met niveauverschil voor plasdrasgebieden en wellicht een paddenpoel. Nadat de gemeente ons advies had beluisterd en aan de slag is gegaan met de landschapsarchitect en de ecoloog, is in een volgende overlegronde een eerste presentatie gehouden met een schets van het plan. Hier hebben de Vogelwacht, IVN en Lacerta een reactie op gegeven.

Plannen

In het gebied wordt gestreefd naar de ontwikkeling van oevervegetaties, natte schraalgraslanden en ter hoogte van de wielersbaan rivierkleibos. De oost-west-verbindingen blijven gehandhaafd in aansluiting op de oorspronkelijke kavelrichting. Om een en ander te bereiken wordt het bestaande maaiveld zo min mogelijk opgehoogd. Voor de natuurontwikkeling is de gradiënt nat-droog het meest interessant. Flauwe taluds zullen worden aangelegd om deze situatie zo ideaal mogelijk te maken. Om de openheid van het gebied te handhaven blijft sturen in de natuurontwikkeling noodzakelijk. Hoe dat gaat gebeuren, is nog niet duidelijk.

Om een natuurlijker en gevarieerder beeld te krijgen worden op bepaalde delen Schotse hooglanders ingezet. Onderzocht wordt wat de benodigde oppervlakte is en de bezettingsgraad die nodig is om het gewenste beeld (open terrein met o.a. kruidenrijke delen) te handhaven.

Blauwborst - Jan van der Greef

Toekomst

Momenteel zijn er wat onzekere factoren, ondermeer bezwaren van bewoners, die het hele plan kunnen veranderen. Een onderzoek naar de waterkwaliteit en stabiliteit van de oevers (uitgevoerd door Bureau Wareko) kan dan ook voor wijzigingen zorgen. Verder is de aankoop van een kavel grond niet gelukt en over een ander deel wordt nog onderhandeld met Rijkswaterstaat. Wat vogels betreft zie ik een achteruitgang/verdwijning van de weidevogels, maar een vestiging van bijvoorbeeld rietzanger, blauwborst, spotvogel, snor, sprinkhaanzanger en waterral.

De Nieuwegeinse vogelaar beleeft mogelijk mooie momenten met foeragerende lepelaars, purperreigers en baltende grasmussen. Een tijdelijke toename van bosrietzanger, fitis en kneu is te verwachten. Jaren verder zien we zwartkop, tjiftjaf, putter, heggenmus en houtduif verschijnen. De tijdelijke grondwerken lokken kleine plevier, witgat, enkele strandlopersoorten en in de winter wat vinkachtigen.

Lepelaar - Jan van der Greef

Al met al lijkt het erop dat de uitvoering van de ecologische zone pas eind 2006 zal plaatsvinden. Tot die tijd blijven de groengroepen en de gemeente met elkaar in gesprek om van de Galecopperzoom een natuurlijk gebied te maken met kansen voor broedende en foeragerende moerasvogels.